

АВТОМАТИЧНЕ СТИКУВАННЯ В КОСМОСІ

19 листопада 1975 року здійснено автоматичне стикування безпілотного космічного корабля «Союз-20», запущеного 17 листопада 1975 року, з орбітальною науковою станцією «Салют-4», яка перебуває в польоті з 26 грудня 1974 року.

Програмою досліджень і експериментів на станції «Салют-4» і кораблі «Союз-20» передбачається дальше опрацювання і випробування конструкцій, агрегатів і бортових систем обох космічних апаратів у спільному польоті.

Бортові системи космічного комплексу функціонують нормально. Одержано з борту інформація обробляється і вивчається.

(ТАРС).

Орган Кіровоградського обкому АКМУ

ГАЗЕТА ВИХОДИТЬ З 1939 РОКУ

22 Листопада

1975 р.

Ціна 2 коп.

НАСТАВНИКИ ХОЧУТЬ ВЧИТИСЬ

п'яти років, а то й за двадцять. Наприклад, ветеран праці А. А. Білобобко вже шістнадцять років працює на тракторі. І за цей час не один механізатор одержав від нього путівку в трудове життя. Його вихованці не відстають від свого вчителя, добиваються високих показників у праці. Хорошими порадиниками, вчителями стали для молодих механізаторів І. А. Стратонов, М. В. Філін, І. Р. Барбулат, А. М. Бернєвск, В. Ю. Сидоренко та інші.

Специфіка роботи у нас, механізаторів, така, що біля агрегату працює 2-3 чоловіка. Це, безумовно, визначило і напрямки роботи старшого покоління з молоддю. Найпоширенішою формою на-

ставництва у нас стала індивідуальна. Суть її в тому, що за кожним молодим працівником закріплюється досвідчений майстер, ветеран праці. Він навчає свого учня, допомагає оволодіти тонкощами професійної майстерності, дає поради в особистому житті. Одні з головних завдань наставництва на селі — прищепити молоді любов до хліборобської ниви, до рідного колгоспу, показати, яка це важлива і почесна справа — вирощувати хліб для свого народу. А головний принцип наставницької роботи, на мій погляд, — виховання у молоді почуття відповідальності за доручену справу. Відомо ж, що найкраще це почуття виходить двіра. Тому в нашому господарстві молоді доручають працюва-

ти на новій техніці, виконувати складні роботи. Прислухаємось до перод відомих наставників, зокрема, до слів нашого земляка — двіра Героя Соціалістичної Праці О. В. Гіталова.

Але іноді відчуваємо, що наших знань з педагогіки, психології не досить у вирішенні тих чи інших питань, висунутих життям. Не завжди можемо слідкувати за всім новим, що з'являється на книжкових полицях про виховання молоді, що використовують наші колеги-наставники з інших областей, республік. Тому хочу звернутися з пропозицією до райкомів і міськомів комсомолу, чому б нам не організувати навчання наставників: провільні семінари, диспути, лекції. Це неодмінно допоможе виховувати молоді на кращих традиціях наших відомих наставників, запровадити в життя девіз, під яким працюють наставники нашого району — «Кожному господарству — свого Гіталова!»

Г. ВАРАН,

керувач відділку колгоспу імені Леніна Новоукраїнського району, наставник молоді.

ПРОПАГАНДИСТИ ЗНАНЬ

В Кіровограді відбувся республіканський триденний семінар-нарада з питань дальшого удосконалення навчального процесу в народних університетах сільськогосподарських і природничо-наукових знань.

Відкрив семінар І. В. Швєць — голова Республіканської Ради народних університетів, академік АН УРСР. Секретар Кіровоградського обкому Компартії України А. І. Погребняк зупинився у виступі на завданнях, які розв'язують працівники області по успішному завершенню п'ятирічки, гідній зустрічі XXV з'їзду КПРС.

Заступник голови правління Всесоюзного товариства «Знання» і Всесоюзної Ради народних університетів, професор О. Н. Владиславлев, заступ-

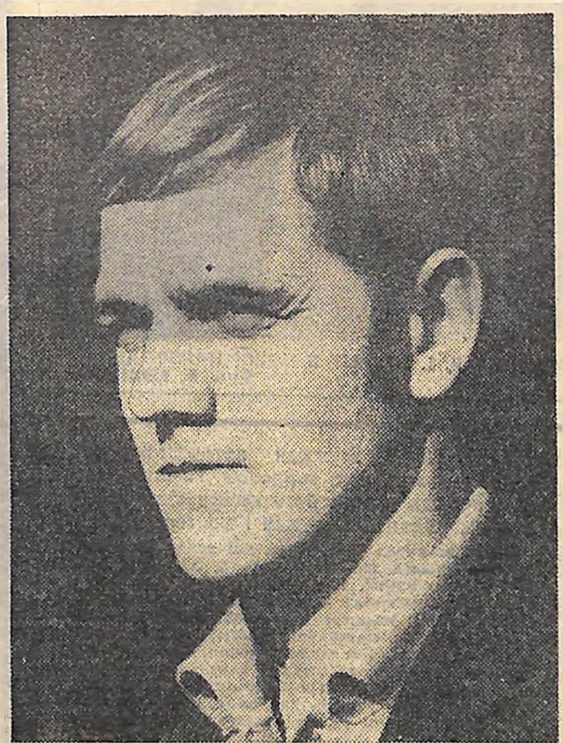
ник міністра сільського господарства УРСР М. М. Козирєв, завідувач відділом Українського НДІ економіки і організації сільського господарства імені О. Г. Шліхера, професор О. О. Сторожук, старший науковий співробітник Чорноморського державного заповідника АН УРСР Т. Б. Ардамаська, начальник облуправління сільського господарства В. С. Ключі у своїх доповідях розкрили актуальні проблеми розвитку народних університетів на сучасному етапі і їх ролі у пропаганді

нових досягнень науки, техніки і передового виробничого досвіду, на шляхах удосконалення їх діяльності.

Жваво проходило обговорення доповідей, обмін досвідом роботи Народні університети і проблеми підвищення кваліфікації кадрів, виховання комуністичного ставлення до праці, підвищення професійного рівня працівників народного господарства, залучення молоді до навчання в природничо-наукових секціях, пропаганда досягнень новаторів та інші піднімали у виступах ректори народних університетів з різних областей України.

Учасники семінара побували в колгоспах імені Держинського, імені Леніна, «Дружба», «Родина», де згайоміли з пропагандою передового досвіду, з ударицями п'ятирічки

Н. НЕГІНА.

ПО УДАРНОМУ ТРУДІТЬСЯ В КОМСОМЛЬСЬКО-МОЛОДІЖНІЙ БРИГАДІ ФОРМУВАЛЬНИКІВ ЛІВАРНОГО ЦЕХУ СЕРВОГО ЧАВУНУ ЗАВОДУ «ЧЕРВОНА ЗІРКА» ЯКУ ОЧОЛЮЄ МОЛОДИЙ КОМУНІСТ ОЛЕКСАНДР ДАЦЕНКО.

НА ФОТО (СПРАВА) О. ДАЦЕНКО.

МИХАЙЛО ЛИСАК ПРАЦЮЄ СЛЮСАРЕМ КОНТРОЛЬНО-ВИМІРЮВАЛЬНИХ ПРИБЛІДІВ І АВТОМАТИКИ НА САЛБІВСЬКОМУ ЦІКРОЗАВОДІ ГІВНОРОПІСЬКОГО РАЙОНУ. ВЖЕ ІО РОКІВ ДОСВІДЧЕНИЙ СЛЮСАР ВЕДЕ РЕМОНТ І НАЛАДКУ ПРИБЛІДІВ.

НА ФОТО: МИХАЙЛО ЛИСАК.

Фото В. КОВПАКА.

В ДОЗОРИ — НАРОДНА ДРУЖИНА

Вони крокували містом. Сержант міліції Микола Горбенко та дружинники інституту Богдана Гончара, Петро Обод, Валентин Панкул і Володимир Зубенко знали: деє тут, в Кіровограді, переховується небезпечний злочинець. Відомі були їм і прикмети. І ось на вулиці Карла Маркса, поблизу зупинки «Агентство Аерофлота» патруль раптом зупинився. «Він!». І охоронці правопорядку діяли рішуче і сміливо.

На зльоті командирів і активістів добровільних народних дружин Ленінського району, який відбувся нещодавно, охоронців громадського порядку, як і багатьох інших, Ленінський райком Компартії України та райвиконком нагородили грамотами і цінними подарунками.

Зліт, котрий став діловою розмовою про поліпшення роботи добровільних народних дружин району, про поширення досвіду кращих дружин.

З доповіддю про підсумки роботи ДНД в 1975 році виступив голова Ленінського райвиконкому Т. П. Матвєєв.

Підбито підсумки соціалістичного змагання між підприємцями пунктами громадськості та міліції. Перше місце в змаганні зайняв опорний пункт № 1 м. Кіровограда, де головою Г. М. Ахмеджанов. Колектив уручено переміжний Червоний прапор та грамоту Ленінського РК Компартії України і райвиконкому.

На зльоті прийнято звернення до всіх дружинників району.

М. БАТУРІН,

інструктор по ДНД Ленінського райвиконкому, м. Кіровоград.

«Я ЛЮБЛЮ СВОЮ БРИГАДУ»

ДВІчі цього року довелось виступати від імені своїх товаришів по роботі маляреві Вірі Чижик. Влітку на обласному конкурсі професійної майстерності вона довела, що вміє найвправніше володіти шпателем — суперницею з багатьох районів неприховано задрили дівчині. А Віра пояснила тоді, що в її комсомольсько-молодіжній бригаді БУ «Цивільбуд» комбінату «Кіровоградважбуд» так, як вона, працюють всі. Вдруге В. Чижик представила свій колектив на трибуні XXIX комсомольської конференції міста Кіровограда. Багатьом делегатам дуже зрозумілими були її щирі слова:

— Я люблю свою бригаду. В ній я подорослішала, вчилася працювати, дивитись на виконану мною роботу очима наставників і бригадира, своїх товаришів.

Цим пояснюється те, що перші слова звітної доповіді міськомкому комсомолу були саме про роль виробничих об'єднань в трудовому вихованні, в ідеологічно-політичному загартуванні молоді облас-

Див. 2 стор.

ТЕХНІЦІ — ГОТОВНІСТЬ НАЙПЕРША

Щедрий гектар на ланях комсомольсько-молодіжної тракторної бригади колгоспу «Родина» Новоархангельського району. Цей відомий в області колектив, очолюваний молодим комуністом А. Харкавим, незмінно добивається високих ерожаїв. Нинішнього посушливого року виростили і зібрали зернових по 33 центнери з гектара. Лише за 9 місяців виробіток на еталонний трактор по бригаді склав 1305 гектарів умовної оранки, зекономлено понад 67 тисяч кілограмів пального і мастила.

Турботою про хлібну ниву першого року десятої п'ятирічки сповнені тепер дні в бригаді. Нещодавно на зборах, де обговорювали звернення інженерно-технічних працівників колгоспів, радгоспів, райоб'єднань і відділень «Сільгосптехніки» до всіх механізаторів і ремонтників області, вони виступили з ініціативою — до дня відкриття XXV з'їзду КПРС на лінійку готовності поставити якісно відремонтовані сільгоспінвентарі і збиральну техніку. На міцному фундаменті тримається слово механізаторів з комсомольсько-молодіжної бригади. Вони нині готові вивести в поле більшу половину машинного парку.

„Я ЛЮБЛЮ СВОЮ БРИГАДУ“

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

ного центру. Комсомольсько-молодіжні колективи в місті утвердилися як одна із ефективних форм залучення юнаків і дівчат до комуністичної праці. Саме в них складаються найкращі умови для розвитку творчої активності і ініціативи, народжених соціалістичним змаганням. Про ефективність об'єднання молоді у виробничі колективи говорять такі факти: протягом останніх двох років майже всі комсомольсько-молодіжні виконують і перевищують змінні завдання, йдуть в перших рядах соціалістичного змагання, на сьогодні понад 50 із них розраховувалися із плановими завданнями нинішньої п'ятиріччя і працюють за календарем десятого п'ятиріччя. В колективах, об'єднаних спільними справами, сприятливі умови для проведення політико-масової роботи серед молоді. Найкраще Ленінський залік «Рішення XXIV з'їзду КПРС — в життя!» складала члени комсомольсько-молодіжних.

Комсомольсько-молодіжний колектив з Кіровоградського заводу тракторних гідроагрегатів, очолюваний Віктором Чаїм, заступив на трудову вахту під доглядом «XXV з'їзду КПРС — 25 ударних декад!» і вирішив виконати річний план до 20 грудня. У відповідь на постанову ЦК КПРС «Про соціалістичне змагання за гідну зустріч XXV з'їзду КПРС» в зобов'язаних бригадах з'явився певний пункт: план першого кварталу 1976 року завершити в дні роботи з'їзду. Коли завіком комсомолу ширшував, кому першим вручити комсомольські квитки нового зразка, двох суджень не

було — бригаді Віктора Чаїго. Ініціатива, підкріплена ділом, стала рисою колективного характеру в комсомольсько-молодіжних. «XXV з'їзду КПРС — кожен трудовий тиждень ударний!» — під таким девізом працюють колективи заводу ОКБ СВМ. А на Кіровоградській кондитерській фабриці зобов'язалися до дня відкриття з'їзду представити до атестації на державний Знак якості один вид продукції, в день початку роботи з'їзду працювати на експонентних матеріалах. Ці та інші ініціативи підтримали в комсомольсько-молодіжних колективах міста, схвалили комітети комсомолу.

Патріотичні починання, як правило, завжди потрапляють на плідний ґрунт в молодіжних виробничих об'єднаннях. Ось взяти хоча б ініціативу передових робітників двічі орденюваного заводу «Червона зірка» і ордена «Знак Пошани» заводу тракторних гідроагрегатів — боротися за перетворення Кіровограда в місто високої продуктивності праці, культури і зразкового порядку. Почин гаряче підтримали комсомольці і молоді. Найвища продуктивність праці, висока якість продукції, культури виробництва, недопущення випадків порушення трудової дисципліни — такі принципи лягли в основу соціалістичного змагання комсомольсько-молодіжних колективів, очолюваних М. Скліфусом, Г. Брайловським, В. Недопасом, О. Даценком (завод «Червона зірка»), Л. Різницькою, Н. Катан, Н. Авер'яновом (Кіровоградський завод радіовиробів), В. Чаїм (завод тракторних гідроагрегатів) та інших.

Гаряче відгукнулися молоді кіровоградці на ініціативу делегатів XVII з'їзду ВЛКСМ, москвичів Ігоря Скринника та Ірини Бондарєвої — працювати в рік 30-річчя Перемоги радянського народу у Великій Вітчизняній війні «за того хлопця». На початку березня цього року миськом комсомолу провів зліт молоді, що підтримала цей патріотичний заклик. Всім учасникам злєту були вручені трудові паспорти, до яких юнаки і дівчата внесли імена загиблих героїв, тих, за кого кожен давав слово виконувати ще одну норму. 28 комсомольсько-молодіжних колективів тоді включили до свого складу Героїв Радянського Союзу.

Справжньою школою класового гарту стали в місті більшість комсомольсько-молодіжних. В них сприятливі умови для поєднання досвіду передових кадрів робітників з ентузіазмом та енергією молоді. В звітний період миськом комсомолу, комітети, очолювані ними, спрямовували свою діяльність на зростання кількості бригад, ланок, змін, скіпажів, дбали про їх створення на вирішальних ділянках виробництва. За два роки число комсомольсько-молодіжних колективів виросло з 111 до 165. Вперше створені колективи на ремонті «Укрспецтехніки», автопідприємств № 10001, в ШВЛП ЦА та об'єднанні «Кіровограджавтотранс». В них комітети, комсомольські групи послідовно і планомірно втілюють наказ XVII з'їзду ВЛКСМ, записаний в його резолюції: «Підняти виконувати роль комсомольсько-молодіжних колективів».

ЩЕ ОДНЕ питання не обійшли делегати конференції. Сформулювати його можна коротко: чи завжди дохо-

дять в своїй роботі комітети до вже існуючих колективів? Загальний висновок не стверджував цього. І перш за все, заперечна відповідь виникла тоді, коли мова йшла про організацію змагання між комсомольсько-молодіжними колективами. Прикро, що якраз у цій важливій сфері життєдіяльності частина з них, як кажуть, «варилася у власному соку». За звітний період миський комітет ЛКСМУ не організував змагання між комсомольсько-молодіжними колективами науково-дослідних і проектних організацій, недостатньо уваги приділяв колективам сфери обслуговування. Більше того, обидва райкоми комсомолу — Ленінський і Кіровський, від самого початку їх створення, ніяк не встановлюють чітких контактів в питанні керівництва трудовим суперництвом між виробничими молодіжними об'єднаннями.

В роботі конференції взяв участь і вступив перший секретар Кіровоградського миському Компартії України В. О. Сокурєнко.

В роботі конференції взяв участь і вступив перший секретар ОК ЛКСМУ України М. К. Скляниченко.

Відбувся організаційний пленум знову обраного Кіровоградського миського комітету ЛКСМУ. Першим секретарем обрано Якова Андрійовича Бондаря, другим — Валерія Олександровича Владія, секретарем-завідуючою відділом учнівської молоді Людмилу Миколаївну Смикодуб.

На лінії — «Читач-газета»

Проблеми — в роботі і після...

Візна лєтушка редакції — це завжди розмова з читачами про проблеми і рішення, про успіхи і невдачі. Про наші спільні справи.

Шахта «Світлопільська» — одне з головних підприємств Олександрії. Її колектив постійно досягає нових трудових рекордів. Ось і нещодавно бригада прохідників Івана Макаровича Хворостини за 21 робочий день подолати 810 погонних метрів виробок. Цікаво живуть і комсомольсько-молодіжні колективи шахти. Саме життя підказує нам безліч тем для газети. Про них точилася розмова на вітній лєтушці, яку влаштували на «Світлопільській» комітет комсомолу шахти та редакції.

ЛЕОНІД БУЦЕНКО, секретар комітету комсомолу шахти, розмову почав відразу з найбілього:

— Ми маємо постійні і давні зв'язки з олександрійським рудоремонтним заводом. Але часто ці зв'язки не приносять задоволення. Якось завод виготовляв обладнання для реконструкції 8-ї лави. Допустив дуже багато браку. І все ж, коли підбивалися підсумки соціалістичного змагання у них на підприємстві, ніхто не звернув уваги на нашу претензію. Хіба це — не тема для виступу? І взагалі, конфліктним стосункам між замовником і підрядником газета, на мою думку, могла б надавати більше уваги.

Є у нас і інші проблеми, які самі вирішити ми не в силах. На шахті працює комплексна комсомольсько-молодіжна бригада Володимир Ягоди. Добре трудиться комплексна. А от організувати змагання цієї бригади з іншим

колективом не можемо, бо в області немає схожих за умовами роботи груп. Ми були б вдячні своїй обласній молодіжній газеті, якби її сторінки підказали нам суперників.

МІКОЛА САЕНКО, електрослюсар:
— Я з задоволенням читаю статті, присвячені вихованню молоді. І вважаю, що редакції слід більше присвячувати матеріалів про правове виховання, надавати допомогу турникам «Основні правові знання». Хотілося б бачити в газеті рубрику «Консультації з трудового законодавства».

ВАЛЕНТИНА КАСЬКО, лампівниця, продовжила думку Саєнка:
— Якби частіше з'являлися кримінальні історії, розповіді про складні долі, то це теж грало б велику роль у вихованні молоді.

ВІТАЛІЙ ПІВЕНЬ, інструктор по спорту:
— На мою думку, газета добре веде спортивну тематику. Цікаво читати про футбольні поєдинки «Зірки», про досягнення спортсменів області. Але мені, як спортивному організатору, хотілося б дізнатися про шкільні колективи фізкультури, про те, як вони організують юнаків і дівчат на штурм нових рекордів. І у нас, в Олександрії, можна знайти чимало адрес, як для поширення досвіду, так і для критики.

Ще чимало тем для виступів підказали шахтарі на вітній лєтушці. Ми врахуємо їх запити найближчим часом. Зустріч вилася у хорошу ділову розмову читачів з працівниками редакції Оленою Басенко, Надією Негіною та Михайлом Біденком. В роботі лєтушки взяли участь секретар парткому шахти О. О. Пешковський та другий секретар Олександрійського миському комсомолу Лідія Рабєнкова.

І це один результат лєтушки. На «Світлопільській» створено позаштатний кореспондентський пункт «Молодого комунара». Ного очолив Леонід Буценко, секретар комітету комсомолу шахти.

Є. ХАЛАБЕРДА,
керівник корпункту «Молодого комунара».
м. Олександрія.

Технічна творчість МОЛОДИХ

НЕ НІЛЬКОМА ЕНТУЗІАСТАМИ

Значний творчий доробок молодих новаторів Кіровоградського меблевого комбінату у раціоналізаторській фонд п'ятиріччя. Лише за останні півтора року вони розробили і впровадили у виробництво близько 30 раціоналізаторських пропозицій, що дало економічний ефект 23 тисячі карбованців.

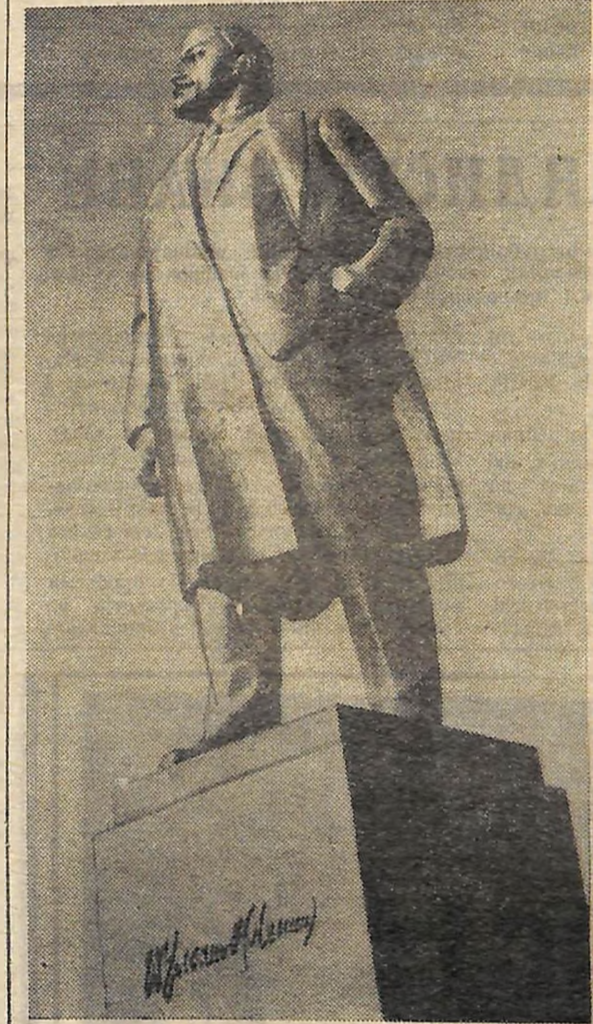
Шороку тут проводиться конкурс на кращу молодіжну раціоналізацію. В ході одного з них молодий технолог Віктор Баранов запропонував модернізацію закональної машини з установкою додаткової головки. Результат: вдалося значно скоротити витрати полієфірної лави, підвищити продуктивність праці. У співавторстві з досвідченими новаторами Т. І. Дмитришиним і Н. П. Воробійком комсомолець Володимир Колос змінив конструкцію упаковки для меблів. Коли врахували економію, отриману від нововведення, вилася вона в круглу суму — 11 тисяч карбованців.

І все ж творчі здобутки молоді могли бути більшими, якби рада ВТВР, яку, до речі, очолюють комсомолець Володимир Замурєнко, і, зокрема, інженер по раціоналізації Юрій Матковський, та комітет комсомольської організації комбінату, де секретарем Олег Сафронов, активніше залучали молодь до творчого пошуку. А можливості для цього є: на підприємстві трудиться майже двісті юнаків і дівчат. Тож, бачимо, в середі кого вести агітацію за похід в технічну творчість. Великі відкриття, безумовно, не кожному під силу. Але ж нічого не знаходить той, хто не шукає.

Рідко порушувалося питання організації соціалістичного змагання серед раціоналізаторів на засіданнях комітету комсомолу. Як доказ тому — ніяких конкретних заходів в цьому напрямку.

Отже, підстав для самозаспокоєння досягненнями молодих едісонів у комсомольських активістів немає. І поки існують нерозв'язані проблеми в роботі по підвищенню рівня раціоналізації та винахідництва, комітетові треба потурбуватися, щоб вона стала справою не кількох ентузіастів, а більшості молодих виробничиків.

А. КОЛОДЯЖНИЙ,
інженер обласної ради ВТВР.

ПАМ'ЯТНИК В. І. ЛЕМНИЦЬКОМУ В НОВОМІРГОРОДІ. Фото В. КОВПАКА.

Люди — події. ЧАС

„Рідкісно обдарована натура“

(23 Листопада минає сторіччя від дня народження А. В. ЛУНАЧАРСЬКОГО).

— Я НЕ ЗНАЮ іншої людини, — згадувала про Луначарського Н. К. Крупська, — яка могла б зробити те, що зробив для народної освіти в перші роки, в роки боротьби за радянський лад, Анатолій Васильович.

— Ця людина не лише знає все і не лише талановита — вона будь-яке партійне доручення виконає, і виконає якнайкраще, — писав про нього В. І. Ленін.

— Рідкісно обдарована натура. Я його, знаєте, люблю, відмінний товариш! — відзначав О. М. Горький.

Заповнюючи партійну анкету, на запитання «З якого часу перебуваєте у ВКП(б)?», Анатолій Васильович з повним правом написав: «Із заснування». Так, він член Комуністичної партії з 1895 року!

...Народився А. В. Луначарський у Полтаві в 1875 році, а в 1892-му — гімназистом вступив до гуртка марксистської самоосвіти в Києві, де від марксистську пропаганду серед робітників.

— Революціонером я став так давно, що не можу навіть згадати, коли ним не був, — розповідав про себе. Політична «неблагонадійність» після закінчення гімназії в царській Росії не дала можливості продовжити освіту Анатолій Васильович виїхав у Швейцарію, де вступив до Цюрихського університету. За рублем: зблизився з групою «Визволення праці», особливо з її заснов-

ником Г. В. Плехановим, вивчав теорію пакукового соціалізму.

Повернувшись у 1898 році в Росію, він в лавах Московської організації РСДРП проводив агітаційно-пропагандистську діяльність, керував робітничими гуртками. Через рік — арешт, потім заслання. Після другого з'їзду РСДРП Луначарський приєднується до більшовиків, входить у склад редакції більшовицьких газет «Вперед» і «Пролетарій». За дорученням Ілліча виступає на третьому з'їзді партії з доповіддю по найважливішому питанню — про збрєйне повстання.

Еміграція... Арешт і знову еміграція... Ленінська принципова критика допомогла Луначарському виправити допущені помилки, порвати з ними. З 1912 року він співробітничав в «Правді», а в пам'яті Жовтневі дні виконував найбільш відповідальні завдання Військово-революційного комітету.

«Ми ідемо на боротьбу як озброєні борці, щоб перемогти», — писав він.

А пізніше: «З волі революційних мас я призначений народним комісаром освіти». На цьому посту Анатолій Васильович плідно трудився з 1917-го по 1929 рік. З його іменем пов'язана розробка основних питань теорії і практики народної освіти, формування радянської школи, системи вищої і професійно-технічної освіти, квірінна перебудова наукових закладів, театру, кіно, видавничої справи. Не без участі наркома освіти був закладений перший у нашій країні державний заповідник. Луначарський всіма силами залучав стару інтелігенцію на

бік революції. Великим авторитетом користувався він і за кордоном. Недарма Ролан Роллан назвав його «всіма шанованим послом радянської думки і мистецтва».

Після встановлення Радянської влади Луначарський обирається делегатом VIII, X, XI, XIII, XV і XVI з'їздів партії. Він брав активну участь і в боротьбі Радянської держави за роззброєння, за мир, проти військової небезпеки. Людина невичерпної енергії, блискучого розуму, яка володіла багатьма мовами, м'який і добрий, Анатолій Васильович відомий як стійкий революціонер, мистецтвознавець, літературний критик, поет, драматург, публіцист, учений, дипломат, видатний оратор. В Ленінграді на Марсовому полі його глибоко хвалячи слова вкарбувані на граніті пам'ятника борцям революції.

ТЕ, за що борючись полум'яний революціонер-ленінець, збулось. Під керівництвом Комуністичної партії наша країна стала невичерпним джерелом передової соціалістичної культури. І це, мабуть, чи не найкращий пам'ятник Луначарському. Він — одна з найвдастніших фігур у славі плєяді соратників Ілліча. Не можна якраз-таки висловити значення діяльності більшовика, ніж не зробив сам Луначарський. «Ті, хто жив у нашій партії», по справжньому жив у ній, ті, звичайно, не змиряють повністю: краще, що було в них, залишається безмаретним, беззворотним тим же безмеретям, ніж беззмеретній партії».

М. НОЖОВ,
милл позаштатний кореспондент.

ЯУВАЖНО прочитав рейдологий матеріал «Молодого комунара» і обласного штабу «Комсомольського прожектора» про недавнє дозвілля юнаків. В ньому багато фактів, які примушують кожного з нас — вихователя, батька чи просто громадянина, замислитися. І в мене виникла потреба поділитися з приводу всіх цих фактів своїми думками.

Дехто скаже: чи велика, мовляв, біда, і чи варто підіймати шум із-за того, що якийсь там Юрко не знайшов собі діла до смаку у вихідний день? Он скільки таких хлопчаків цювхідного успішно ганяють м'яча або шайбу, займаються в гуртках художньої самодіяльності чи вирушають у туристські походи! А якщо і знаходяться невдахи, то всіх не залучиш до корисних справ...

бачити: компанія хлоп'ят блукає на пустому майданчику, захарашеному під час будівництва.

— А чому ж м'яча не поганяти?

— Так ніде, — відповідають з кислими гримасами.

А місце, де вони тиняються, можна гуртом за дві години розчистити, закопати стовпці для воріт, і — готове футбольне поле. От якби хтось це зробив!.

А які самодіяльні гуртки можна організувати! Походи, ігри, самобутні розваги! В одному під'їзді будинку, що на проспекті «Правда», живе кілька дівчаток — учениць четвертого — шостого класів. Вони захопилися рукоділлям, виготовленням різних цікавих саморобок. Увесь вільний час, вихідні віддають цьому корисному заняттю. І не тільки для себе. Час від часу в під'їзді вони влаштовують дуже цікаві виставки своїх виробів, на які з задоволенням приходять мешканці сусідніх будинків. Все це — без будь-яких затрат, без опіки.

Мені доводилось бачити не раз: сидять на лавочках біля будинку літні люди, відпочивають, і тут збирається групка дівчаток і хлопчаків, починають імпровізований концерт — декламують вірші, співають, танцюють. Хіба ж не корисна справа? Треба нам всім, скрізь і всюди спонукати юних до таких добрих справ, підтримувати їх починання, не скупитися на похвалу. А якщо треба, то й допомогти захистити від поганого впливу, втрутитися, дати хорошу пораду.

В нас же часто батьки і громадськість залишаються тільки пасивними спостерігачами. В матеріалах рейду згадується слова, які сказав організатор культурно-масової роботи в дендропарку О. Н. Трофімов:

— У вихідні дні ми нічого не проводимо. В неділю діти мають бути з батьками. Ми ж відволікаємо дітей від «вулиць», коли батьків немає вдома.

ТЕ, ЩО в неділю ніяка робота з дітьми не проводиться, навряд чи можна виправдати. Вести її треба завжди, постійно, вдень і ввечері, урізномалітнювати її форми. Але в словах О. Н. Трофімова про те, що в неділю діти повинні бути з батьками, є, як кажуть, раціональне зерно. Бо й справді: коли ж діти і побудуть з батьками, як не в неділю? На будні батьки зайняті роботою, діти в школі, часто не бачаться: коли старші приходять, малі вже сплять. То ж і треба, мабуть, весь вихідний віддавати дітям. Піти з ними хоч і в той же дендропарк, в музей, до річки, побувати на концерті, в театрі. Та, на жаль, в деяких сім'ях діти в неділю теж кинуті зовсім напризволяще. Мати, як правило, здебільшого зайнята домашніми справами, а батечко, буває ще з самого ранку залляється горілкою, і вже не жди від нього нічого. А багато таких, що весь день несамовито дуплять «козла», і спілкуватися з дітьми їм ніколи. Ні, так не може, батьки повинні в першу чергу приділяти увагу дітям, — це їхня кровна справа, і, мабуть, треба нагадувати їм на кожному кроці. Нікому не дозволено нехтувати своїм священним батьківським обов'язком!

Дозвілля дітей — в руках дорослих. Як вони його скерують, так і буде. Треба, щоб всі, хто причетний до цього, вклали в справу жар душі. Але, щоб не забували при цьому: дитячу волю треба теж враховувати, розвивати ініціативу.

Олександр МОТОРНИЙ.
м. Кіровоград.

Чотири Сергії і Євген

Бійка спалахнула несподівано. Вже ніколи було розбиратися, хто правий, а хто винний. Іскра люті, блиснувши в очах одного з хлопців, наче перекинута на інших.

Невідомо, чим би вона скінчилась, якби не втрутилася міліція. Усіх п'ятьох учасників — Євгена Хавроненка та чотирьох Сергіїв: Болдирева, Балкового, Сичова і Соломка доставили до дитячої кімнати міліції.

Початок цієї історії, на жаль, дуже типовий для багатьох провипусків. Прийшли хлопці на квартиру до учня восьмого класу середньої школи № 6 Сергія Болдирева. Прийшли не для того, щоб розпитати про шкільні справи, пограти в шахи, або послухати музику. В усіх була одна мета — «роздавити пляшку».

Після виникли, почувалися себе «безстрашними героями», компанія плетлася вулицями, пристаючи до перехожих. А потім, коли вже потемніло, прийшли на подвір'я школи-інтернату № 1. Там і посварилися.

Ця «б'ятірка» в дитячій кімнаті міліції відома добре. Всі хлопці вже кілька років стоять на обліку. А батьки або не хочуть, або не можуть контролювати поведінку своїх синів.

Наприклад, батечко Сергія Болдирева працює водієм. Сам він спирного і в рот не бере. А хлопцеві, користуючись тим, що таго часто в роз'їздах, робить все, що йому заманеться.

У трьох Сергіїв — Балкового, Сичова і Соломка долі майже однакові. Їхні матері залишилися без чоловіків з малолітніми дітьми на руках. Найменшим у сім'ях, матері намагалися дати те, чого не мали старші — батьківську любов. Дозволяли їм все. Дуже не хотілося, щоб хлопчики почували себе ображеними, тому і не відмовляли їм ні в чому.

Як виняток — сім'я Євгена Хавроненка. Хлопець має обох батьків. Вони медики, працюють на санепідемстанції. Створили для дітей всі умови, щоб ті могли вчитися, але, на жаль, не привчали їх до трудностей, до працьовитості. Старша, Наталя, виправдала сподівання батьків, вийшла з школи з медально, поступила до медичного інституту. А молодший син, незважаючи на «всі умови», школу закінчив аби як, зустрічає в бійки, можна його побачити в нетверезому стані.

Очевидно, характер у Жені не такий, як у старшої сестри, змалку ще полюбляв, щоб йому потурали.

А потім батьки вже не могли вплинути на нього: вже й б'їк у шк не той, і здоров'я не те, що раніше.

«Маме захистити!»

Так, це найтипніше явище сім'ї, де для дитини створюють «всі умови», але не привчають її до труднощів, до праці, не контролюють, як вона проводить свій вільний час. Ті матері, котрі намагаються відгородити свого сина від усіх турбот, котрі виправдовують будь-які вчинки, мимоволі сприяють тому, що у підлітка розвивається лідарство egoїзм, безвідповідальність.

Розмовляючи з матір'ю Соломка, я запитала, чому її син, повернувшись з виховної трудової колонії, вже кілька місяців ніде не працює.

— Та я ж не знаю. Він і радий би працювати, та ніде його не приймають, бо ще нема 16 років. І на лісовозоді відмовили, і в будуправлінні.

Та, як виявилось, в будуправлінні Сергій не ходив. Він взагалі не дуже рветься працювати. Але мати всю вину бере на себе. «Я не пустила, бо далеко, я забула нагадати».

Вона дивилася на нього заплаканими очима. «Он як студла дитина — аж етикі від очей, і подрипнула на всю шійку...» Діти, пожасти дитину треба, от якби сини були не від ніякого гудляння, а подрипнула — не від учорашньої бійки. Але вона дивилася на нього через призму свого надмірного материнського кохання.

«Форога» Анатолія В.

Щодо школи, то тут «важким» підліткам приділяли більше уваги, ніж самим учням. Намагалися захопити цікавою справою, давали комсомольські доручення, бесідували і з ними самими, і з матеріями. Але хлопчики часто пропускали уроки, доручень не виконували. Бо,

якову ж таки, знали, що «мама захистить...»

«Важкі» підлітки закінчують школу. Якщо потрапляють у хорошиї дружинні колективи, то він виховує їх справжніми людьми. Але, буває з зацікавленням починають розуміти, що жити треба не так, по-іншому.

Щоб цього не сталося, ведуть роботу з «важкими» інспектори дитячої кімнати міліції Н. А. Малюк і А. Т. Гавришеска.

Один з прикладів — Толь Б. Він вважався особливо «стійким» серед «важких» підлітків, що стояли на обліку в міліції. Пого також виховувала лише мати. І виховувала хитро, захищала від учителів, скаржилася на них усю і пишмьово в різні організації. Але класний керівник, інспектор дитячої кімнати міліції вперто борючись за долю хлопця. Толь поступово почав брати участь в організації шкільних вечорів, відвідувати гурток шахів.

Після закінчення десятиго класу він одержав відмінні характеристики і з школи, і з дитячої кімнати міліції. Уроцисто його проводжали в армію. Звідти хлопець писав теплі листи не тільки матері, але й своїм вихователям. Зразок працює на заводі, працює відмінно. Та й не можна такі в комсомольсько-молодіжній бригаді, в колективі комуністичної праці.

Юність — це час, коли формується характер. Це пора перших пошуків, першого кохання, обрання професії... Але в цей час і дуже легко можна переїсти зі шкільної лави на лаву підсудних. Варто тільки схилити... І тому мамі, що захищають своїх дітей від будь-якого «втручання» зовні, повинні усвідомлювати, що завтра з їхніх Сергіїв та Олександрів спитатимуть як з повноправних дорослих людей.

Т. КЛЮЧЕВСЬКА.
м. Світловодськ.

ХТО ДОПОМОЖЕ ЮРКОВІ?

ОБГОВОРЮЄМО СТАТТЮ «ПРОПАЛА НЕДІЛЯ»

Це дуже хитра думка. Якщо ми так будемо дивитися на справу, то в Юрка пропаде і наступна неділя, і за нею третя й четверта, і він, не знайшовши цікавої чи корисної розваги, врешті-врешт знайде собі щось інше... І годі вже буде пізно, як не трапиться з двома знайомими мені хлопцями. Щоразу нам впадало в очі, що вони у вихідні дні тиняються без діла, — то грудяться в блудних собак штурляють, то свистять по під'їздах. Люди радши прилучити хлопців до чогось корисного, та батьки цих блудних собак слухали, відповідали: «Хай розважаються, як уміють!». Так велеса довгенько, і рантом чуємо: «Попалися хлопці, за злочин судитимуть їх...».

ДЕ І ЯК провести вихідний день? Цікавих місць, змістовних справ дуже багато. В школах працюють «клуби вихідного дня», можна відвідати бібліотеку, побувати на стадіоні, в піонерській кімнаті ЖЕКУ, в кіно, в музеї, піти в тир, в картинну галерею, побувати в парку, подивитися виставу лялькового театру, — взагалі важко навіть перелічити всі ті місця, де дітей чекають веселі і корисні розваги. Якби в усіх цих місцях належно організували роботу з дітьми, і двері тут були широко розчинені для них, то, безперечно, Юрко і такі, як він, рідко коли нудьгували б у під'їздах і менше тинялися без діла. На жаль, як бачимо ми з опублікованих матеріалів рейду, робиться далеко не все і далеко не скрізь. Причини дуже багато.

Та я хочу говорити про інше. Звичайно, — це нещодобство, що у вихідний день клуб закрито, а на стадіоні, біля футбольних воріт, коза припнута. Мені видається ще більш прикритим, якщо підлітки, повні сил і енергії, чекають всього готовенького. Дайте їм м'яч у руки, поведіть, влаштуйте веселу розвагу, найміть музик, а ми будемо розважатися. В певній частині молоді існують такі споживацькі настрої. В школах, у піонерських загонах і комсомольських організаціях мало це виховують активність, мало спонукують до самостійності. А треба, щоб той же Юрко, і сотні подібних до нього, не чекали, поки їм розваги піднесуть на блюдечку, а самі бралися за їх організацію. Часто можна

3 РОБІТ ФОТОВИСТАВКИ.

(Фото вгорі). Змагання орачів. Колгосп «Дружба».

(Фото справа). Оптиміст і песиміст. В дитячому саду колгоспу імені Ілліча.

Фото Л. МИРГОРОДСЬКОГО, смт. Компаніївка.

(Фото зліва). На зустріч вітру.

Фото М. ЕСИПЕНКА, м. Кіровоград.

РЕПОРТЕР

Про життя

В руках майстра фотоапарат може творити чудеса. І тоді ми захоплено розглядаємо фото, милуємося ним так само, як полотном художника. Справжнє мистецтво завжди хвилює. Все сказане можна повністю віднести до — вже другої — фотовиставки, яка експонується у фойє Кіровоградського кінотеатру «Мир». Її учасники — члени обласної фотосекції — фотокореспондент Компаніївської районної газети «Прапор Леніна» Л. Миргородський і фотоаматор з Кіровограда М. Єсипенко. На виставці чимало творів, які радують око. Герої Л. Миргородського — це трудівники, з якими він зустрічається щодня. Показані вони з любов'ю, фотороботи вдало розкрили їх щедрий духовний світ.

Теплі відгуки в книзі вражень залишили відвідувачі і про фото М. Єсипенка.

